

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

فرهاد ویاړ

10/11/29

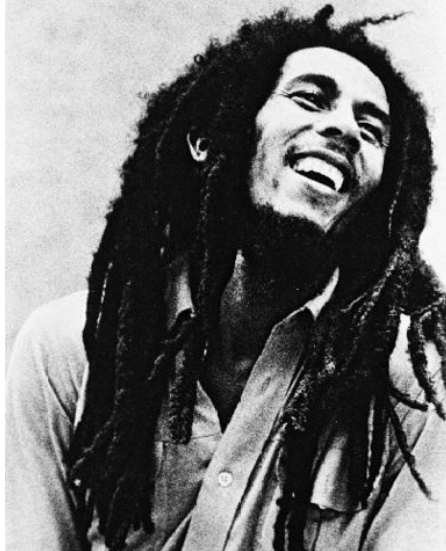
باب مارلي، د نړۍ معترض فریاد

رگه، د جامائیکا هغه انقلابي او ولسي موسيقي ده چې نه يوازې په لاتيني امريکا، بلکې په افريقا، اروپا، استراليا او د شمالي امريکا په خلکو، ولسونو، هنرمندانو او دولتوالو باندې بيلابيله اغيزه درلودلې ده. د دې موسيقي منځپانگه او مضمون، د نورو هيوادونو په موسيقي زيات اثرات پريښودي دي او د ميليونونو خلکو د احساساتو سره همغږي، په هر ټولنيز او سياسي اعتراض کې د عدالت، ايمان، ورورولې، انسانيت، دموکراسي او د فداکارۍ فریاد يې پورته کړی دی.

باب مارلي، هغه سندرغاړی دی چې د رگه موسيقي يې په بشپړه مانا نړيوالو ته وروپيژندله او داسې آهنگونه او نغمې يې پر شونډو زمزمه کړې چې د هيلې، مبارزې او د پرتم پيغام ورکوي. مارلي، يو له هغو ترانه ويونکو څخه دی چې د موسيقي په اډانه کې د هيلې او مبارزې سمبول گڼل کيږي. په رگه موسيقي کې د نورو سندرغاړو لکه پيترتاش تر څنگ دا باب مارلی دی چې په موسيقي کې يې د آزادۍ او مبارزې د کليمو بلوا او لالهاندې په څرگنده توگه وینو او ترانې يې په ټوليزه توگه اعتراضی پيغامونه له ځان سره ليردوي. د باب مارلي په ترانو کې همدا د مبارزې او آزادۍ شعار دی چې هغه په اويايمې لسيزې کې د جامائیکا د معترضو ځوانانو په اتل بدلوي.

باب مارلی چې په خپله په يوه بېوزله کورنۍ کې زيږيدلی و، په دې پوهيده چې بيوزلي له کومو کړاونو او ستونزو سره مخامخ دي؛ نو له همدې امله په برياً سره وتوانيده چې په خپلې موسيقي کې د جامائیکا د بېوزله ولس ژوند، نړيوالو ته انځور کړي. د باب مارلي موسيقي يوازې د نڅا او گډا موسيقي نه وه، بلکې د هغو خلکو آواز او غږ و چې په کلونو کلونو يې چا آواز نه اوریده – ان دې خلکو باور درلود چې خدای هم د هغوي آواز نه اوري - خو دا مارلي وو چې بې له ډاره يې د هغو کنگل شوی آواز د خپلو ترانو په لمبو کې په سپرغیو بدل کړ او د دې آواز د خلاصون لارې يې په گوته کړې.

څنگه چې يادونه وشوه، له هغه ځايه چې باب مارلي د خپلو خلکو او پرگنو تر منځ اوسيده، نو د اکثرو ترانو منځپانگه يې ټولنيزو مسايلو جوړوله. د دې لپاره چې وکړای شي له ولسونو سره نېغ په نېغه اړيکه ولري، د وړيا کنسرتونو نوښت يې تر لاس لاندې نيولی و.

په ۱۹۷۶ کال کې، مافيایي ډلو او جنایتکارانو د جامائیکا ټاپو په فقير ميشو سيمو کې د جنايت او تاوتریخوالي کچه ورځ تر بلې زیاتوله؛ باب مارلي د دې لپاره چې د خلکو تر منځ مسکا وغوروي، وړيا کنسرت په لاره اچوي، خو له کنسرت څخه څو ورځې دمخه يوه وسله واله ډله د مارلي په کور برید کوي، چې په دې برید کې يوازې باب مارلي لږ څه ټپي کيږي. مگر هغه د خپل وړيا کنسرت (جامائیکا، مسکی شه) څخه نه تیريږي او د نندارچیانو په بناد کې د ورورگلوې او انساني ارزښتونو پيغام په ترانو کې زمزمه کوي.

باب مارلي، د بهرنیو سره د جامائیکا د ځايي خلکو د اوږدې جگړې شاهد و او کومه بيعدالتي چې د هغه په هیواد کې تیریده، هغې ته يې جرات ورکاوه چې په خپلو ترانو کې دا وضعیت انځور کړي. له هغه ځايه چې دولت د ولسونو لپاره هيڅ گټور کار نشو کولای، نو باب مارلي اړ شو چې د اعتراض په توگه په خپلې ترانې کې د خپلې ولسوالۍ ولسوال وژني. هغه همدا ډول د هغه قرباني سرتيرو انځور وړاندې کاوه چې د برده گانو او لکه د وحشي غواگانو په توگه د دولتوالو په فرمان د هغه څه لپاره خلک وژني، چې په خپله ورباندې باور نلري او بالاخره هم د اتلانو په توگه خاورو ته سپارل کيږي.

باب مارلي همدا شان د خلکو په اتحاد سخت باور درلود. هغه په دې اند و چې واکمنان نه پریردي چې ولسونو سره متحد شي، ځکه چې د هغوي اتحاد، آزادي رامنځته کوي او آزادي د برده دارانو د واکمنتیا ميز په اور کې سوځي. د «افریقا متحده شه!» په ترانه کې خپل دا باور داسې انځوروي: «افریقا، د ولسونو د گټې لپاره متحده شه، مونږ ټول يو شان انسانان يو.»

د ميرمنو حقوق، پر ميرمنو تيری، د ميرمنو استثمار، د ميرمنو له مينې سره بې وفايي، د ميرمنو درد او رنځ، د باب مارلي د ترانو يوه برخه وه. هغه باور درلود چې ميرمنې بايد نور ژړا پريردي او د ژغورنې لارې پيدا کړي. هغه په ميرمنو غږ کاوه چې بنادي وکړي، متحد شي او نور نو د خپل زوي پر جنازې ونه ژاړي، بلکې د سيستم پر ضد پاڅيري او ټول شيان سم کړي. هغه په يوه کنسرت کې ميرمنې مخاطب کړی او داسې يې وويل: «ای ميرمنو، مه ژاړئ! له ژړا سره ستونزه نه حل کيږي.»

د باب مارلي له اعتراضه ډکې ترانې همدا اوس هم د نړۍ په بيلابيلو لاريونونو کې پر شونډو زمزمه کيږي. د مارلي «افسانه» نومي البوم چې د نوموړي له مرگ څخه درې کاله وروسته نشر شو، ۱۲ ميليونه نسخې يې وپلورل شوی، چې دا په خپله د باب مارلي د محبوبيت ښکارندوي کوي.

باب مارلي، د سرطان د ناروغۍ له امله د ۱۹۸۱ کال د می په يولسمه ورځ په ميامي کې سترگې له نړۍ پټې کړې. د هغې وروستنی آهنگ او ترانه د «آزادۍ» ترانه وه، او خپل زوي، زيگي، ته يې وروستنی خبره دا وه چې: «له پيسو سره نشی کولای ژوند وپيږي.»

زړه مې غواړي کليسا بمبار کړم
پوهيږئ چې واعظ درواغ وايي
د خلاصون د لارې مبارزين په جگړه بوخت دي
څوک غواړي په کور کې پاتې شي؟

*

د همدې سيستم له امله
هو، د همدې سيستم له امله
يوې ښځې سر په لاسونو کې نيولی او ژاړي
ځکه چې زوي يې ورته په کوڅه کې په ډزو وژلی.

ای برده داره

ای برده داره، نور ميز چپه شوی
اور يې اخيستی او تا سوځولی شي
ای برده داره، نور ميز چپه شوی

اور يې اخيستی او تا به وسوځوي

هر کله چې زه د قمچينې شرقارې اورم

وينه مې کنگل کيږي

زه په ياد لرم چې د بردگانو په بيړۍ کې

هغوي څرنګه، ظالمانه، زمونږه ارواې وځورولي

نن راته وايي چې مونږه نور آزاد يو

او يوازې د بيوزلۍ په ځنځيرونو کې بند يو

ای گرانه خدايه، زما په فکر چې دا ټوله ناپوهي ده

دا يوازې ماشين دی چې پيسې جوړولی شي

ای برده داره، ، نور، ميز چپه شوی دی!

ای برده داره، ای بچيه، اوس ميز چپه شوی

ای بچيه، اور يې اخيستی او تا سوځولی شي

ای برده داره، نور، ميز چپه شوی

اور يې اخيستی او تا سوځولی شي

هر کله چې زه د قمچينې شرقارې اورم

وينه مې کنگل کيږي

زه په ياد لرم چې د بردگانو په بيړۍ کې

هغوي څرنګه، ظالمانه، زمونږه ارواې وځورولي

ای خدايه، زمونږ پر ارواو ورحميره

درې کوچنۍ مرغۍ

د هيڅ شئي په اړه انديښنه مه کوه

ځکه چې هر څه به سم شي
د هيڅ شئي په اړه اندېښنه مه کوه
ځکه چې کوچني شيان به هم به سم شي

نن سهار درې کوچنۍ مرغۍ
والوتلی

د ځلیدلي لمر سره وموسکیدلي
زما د کور د دروازي په درشل کې راکوزي شوی
د خور و ترانو سره
د سپېڅلو او حقيقي نغمو سره
ویلی چې تا ته مو دا پیغام دی:

د هيڅ شئي په اړه اندېښنه مه کوه...

پاڅیره، ودریره

پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره
پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره
پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره
پاڅیره، ودریره، مبارزه وکړه

ای ملا، ما ته مه وایه چې جنت د ځمکې لاندې دی
زه پوهیږم چې ته د ژوند په واقعي ارزښت نه پوهیږی
هر څه چې ځلیري، طلا نه ده
نیمایي داستان هیڅکله ویل شوی نه دی
اوس ته کولای شی حقیقت وویني
راشه، پاڅیره، ودریره د خپل حق لپاره

پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره

پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره
پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره
پاڅیره، ودریره، مبارزه وکړه

ډیرې خلک فکر کوي چې خدای به یوه ورځ له آسمانه راشي
او ټولې بدې به له منځه ويسي او ټول به ښاد کړي
خو که د ژوند په واقعي ارزښت پوه شوو
نو باید ځمکنۍ لاره چاره ومومو
اوس ته کولای شۍ حقیقت وويني
پاڅیره، ودریره، د خپل حق لپاره

پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره
پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره
پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره
پاڅیره، ودریره، مبارزه وکړه

مونږ نور ستاسو د ایزم او اسکیزم له لوبو څخه سترې ستومانه یو
نور د عیسی په نامه له مرگ او جنت څخه سترې ستومانه یو
که په څیرتیا وگورو، نو خدای په خپله یو ژوندی انسان دی

هو، شاید یو شمیر کسان د یوې مودې لپاره وغولولو
خو نشو کولای ټول د تل لپاره وغولولو
اوس ته کولای شۍ حقیقت وويني
پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره

پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره
پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره
پاڅیره، ودریره، ودریره د خپل حق لپاره
پاڅیره، ودریره، مبارزه وکړه

۴۰۰ کاله

۴۰۰ کاله، ۴۰۰ کاله، هو - ۴۰۰ کاله

يو شان

يو شان چلند

ما وويل، څلورسوه کاله

(۴۰۰ کاله، ۴۰۰ کاله، هو - ۴۰۰ کاله)

وگوره، څومره اوږده موده

خو ځيني يې لا تر اوسه هم ليدلی نشي.

ولي هغوي له اوسني بيوزله ځوانانو سره جنگيري؟

بی له دې ځوانانو به دوي له منځه لاړ شي

او ټول به منحرف شي.

راشه، راځه چې حرکت وکړو

(حرکت وکړو، حرکت وکړو)

زه کولای شم وخت ووينم

وخت را روان دی

خو احمقان يې نه ويني

(احمقان يې نه ويني، احمقان يې نه ويني)

زه نور ځوانان ساتلی نشم:

ځکه چې ځوانان پياوړي کيږي

ته، له ما سره نه راځي؟

زه به تا د آزادي ټاټوبي ته بوخم

چيري چې مونږ ژوند کولای شوو

بڼه ژوند، بڼه ژوند

هو، آزاده ژوند.

وگوره، څومره اوږده موده ده - ۴۰۰ کاله

څومره اوږد واټن

همدا يې دليل دی چې زما خلک - زما خلک يې نشي ليدلی

وايي، څلور سوه - اوږده کاله

(۴۰۰ کاله، ۴۰۰ کاله)

ما ته صبر راکړه.

دا دی ۴۰۰ کاله کيږي

(۴۰۰ کاله، ۴۰۰ کاله)

څومره صبر!

څومره؟ - ۴۰۰ کاله.

خوشالي وکړئ

خوشالي وکړئ، زما ورونو، زما خویندو

خوشالي وکړه، زما مورې

خوشالي وکړه، زما پلاره

زه پوهیږم چې دا خوشالي به ډیر دوام و نه مومي

بدلون را روان دی

بدلون را روان دی

زه پوهیږم چې دا خوشالي به ډیر دوام و نه مومي

ډیره موده ده، ډیره موده چې مونږ په اسارت کې یو

که مونږ متحد شوو، آزادی ته به ورسېږو

پیاوړي به شوو

پیاوړي به شو

خوشالي وکړئ، زما ورونو

خوشالي وکړی، زما خویندو
خوشالي وکړه، زما مورې
خوشالي وکړه، زما پلاره

زه پوهیږم چې دا خوشالي به ډیر دوام و نه مومي
ډیره موده ده، ډیره موده چې مونږ په اسارت کې یو
که مونږ متحد شوو، آزادی ته به ورسپیږو
پیاوړي به شوو
پیاوړي به شوو
خوشالي وکړی، زما ورونو
خوشالي وکړی، زما خویندو
خوشالي وکړه، زما مورې
خوشالي وکړه، زما پلاره

زه پوهیږم چې دا خوشالي به ډیر دوام و نه مومي
ډیره موده ده، ډیره موده چې مونږ په اسارت کې یو
که مونږ متحد شوو، آزادی ته به ورسپیږو
پیاوړي به شوو
پیاوړي به شوو
خوشالي وکړی، زما ورونو
خوشالي وکړی، زما خویندو
خوشالي وکړه، زما مورې
خوشالي وکړه، زما پلاره

پاڅيرئ اى جنگيالو

پاڅيرئ اى وليدلو جنگيالو
پاڅيرئ او بيا مورچلې ونيسئ
ځكه، هغه جگره ماران چې تبتيدلي
د بلې جگرې لپاره ژوندي دي.

څوك چې څه كړي، هغه به ريبې
زه پوهيرم چې خبرې مفتې دي
هر څومره چې جگره تيزيري
د بريا خوند هومره ډيريري

پاڅيرئ اى وليدلو جنگيالو
پاڅيرئ او بيا مورچلې ونيسئ
ځكه چې هغه جگره ماران چې تبتيدلي
د بلې جگرې لپاره ژوندي دي.

ما ولسوال ووژو

ما ولسوال ووژو، خو د هغه مرستيال مې نه دى وژلى
او هو، نه، او هو، نه...

ما ولسوال ووژو، خو د هغه مرستيال مې نه دى وژلى
او هو، نه، او هو، نه...

دوي هڅه كوي چې ما
د خپل بنار په شاوخوا كې وڅاري

دوي وايي چې ما به د مرستيال د وژني لپاره،
د مرستيال د مرگ لپاره مجرم ثابت کړي
خو ما وويل، او هو، نه، او هو، نه...

ما ولسوال ووژو، خو قسم خورم چې د خان د دفاع لپاره
خدايه، ما وويل چې ما ولسوال ووژو
دوي وايي چې ته د اعدام مستوجب يي

ولسوال «جان برون» تل له ما کرکه درلوده
زه هم نه پوهيږم چې ولي
هر کله چې ما يو زړې شيندلی
هغه ويلي: «مخکې له دې چې شين شي، وچې يې کړئ.»
هغه ويلي: «مخکې له دې چې لوي شي، وي وژنئ.»
او همدا شان...

په خبرونو کې دا ولولئ

او هو، ما ولسوال ووژو، خو قسم خورم چې د خان د دفاع لپاره
مرستيال؟
ما وويل چې ما ولسوال ووژو، خو قسم خورم چې د خان د دفاع لپاره

آزادي به يوه ورځ راپه برخه شي
او زه به له بنار څخه بهر ووځم
او ناڅاپه به ولسوال «جان برون» ووينم
چې هڅه کوي ما ووژني
ما هغه ووژو، ما هغه ووژو، ما هغه ووژو
ومي ويل که زه مجرم يم نو جزا يې گورم

ما ولسوال ووژو، خو مرستيال مي نه دی وژلی

او هو، نه، او هو، نه
ما ولسوال ووژو، خو مرستیال مې نه دی وژلی.

یادونه: دا لیکنه مخکې په بله بڼه خپره شوی ده. خو اوس د زیاتونو سره له سره ایډیټ او نوي شعرونه ورباندې
ورزیات شوي دي.